

2023/0229(NLE)

14.2.2024

SUOSITUSLUONNOS

esityksestä neuvoston päätökseksi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen osana yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahastoa liittyviä täydentäviä sääntöjä kaudella 2021–2027 koskevan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta (12122/2023 – C9-0461/2023 – 2023/0229(NLE))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Jadwiga Wiśniewska

Menettelyjen symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämismenettely (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämismenettely (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämismenettely (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
PERUSTELUT	6

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

esityksestä neuvoston päätökseksi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen osana yhdenntyn rajaturvallisuuden rahastoa liittyviä täydentäviä sääntöjä kaudella 2021–2027 koskevan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta (12122/2023 – C9-0461/2023 – 2023/0229(NLE))

(Hyväksyntä)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (12122/2023),
 - ottaa huomioon luonnoksen ulkorajojen ja viisumipolitiikan rahoitusvälineeseen osana yhdenntyn rajaturvallisuuden rahastoa liittyviä täydentäviä sääntöjä kaudella 2021–2027 koskevaksi Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton väliseksi sopimukseksi (12120/2023),
 - ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan, 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan ja 218 artiklan 7 kohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C9-0461/2023),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 105 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 114 artiklan 7 kohdan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan suosituksen A9-0000/2024),
1. antaa hyväksyntänsä sopimuksen tekemiselle;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Sveitsin valaliiton hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

a. Taustaa

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1148, jolla perustettiin rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline kaudelle 2021–2027 (jäljempänä ’BMVI-asetus’), hyväksyttiin 7. heinäkuuta 2021.

BMVI-asetuksen tarkoituksena on osoittaa solidaarisuutta myöntämällä rahoitustukea niille (jäsen)valtioille, jotka soveltavat ulkorajoja koskevia Schengenin säännöstön määräyksiä. Sillä kehitetään Schengenin säännöstöä, mihin Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen osallistuvat maat, jäljempänä ’Schengenin säännöstöön osallistuvat maat’, osallistuvat.

Sveitsin valaliitto ilmoitti 11. elokuuta 2021 päätöksestään hyväksyä BMVI-asetuksen sisältö ja saattaa se osaksi sisäistä oikeusjärjestystään. Komissio esitti ehdotuksen neuvoston päätökseksi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen liittyviä täydentäviä sääntöjä koskevan EU:n ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen allekirjoittamisesta ennen kuin se oli saanut Sveitsin ilmoituksen perustuslaillisten vaatimusten täyttymisestä, jotta vältettäisiin BMVI-asetuksen todellisen soveltamisajan lyhentäminen Sveitsissä. BMVI-asetuksen johdanto-osan 75 kappaleen mukaisesti tällainen järjestely olisi tehtävä sen jälkeen, kun asianomainen maa on ilmoittanut kirjallisesti täyttäneensä kaikki sisäiset vaatimuksensa.

BMVI-asetuksen 7 artiklan 6 kohdassa säädetään, että Schengenin säännöstön määräysten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen osallistuvien maiden BMVI:hin osallistumisen luonteen ja osallistumistapojen määrittämiseksi olisi toteutettava järjestelyjä asianomaisten assosiaatiosopimusten asiaankuuluvien määräysten mukaisesti. Nämä järjestelyt ovat muodoltaan sopimuksia, jotka unioni on tehnyt Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden kanssa SEUT-sopimuksen 216 artiklan mukaisesti.

Neuvosto antoi 21. helmikuuta 2022 komissiolle luvan aloittaa neuvottelut¹ Islannin, Norjan kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan kanssa kyseisten maiden rahoitusosuuksia koskevista järjestelyistä ja maiden osallistumiseen rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen kaudella 2021–2027 liittyvistä täydentävistä säännöistä, mukaan lukien säännökset, joilla varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen ja tilintarkastustuomioistuimen toimivalta tehdä tarkastuksia, ja saattaa ne päätökseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1148 mukaisesti². Neuvottelut Sveitsin valaliiton kanssa saatettiin menestyksekkäästi päätökseen parafoimalla

¹ Neuvoston päätös (EU) 2022/442, annettu 21 päivänä helmikuuta 2022, luvan antamisesta aloittaa neuvottelut Islannin, Norjan kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan kanssa sopimusten tekemiseksi Euroopan unionin ja kyseisten maiden välillä yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahaston osaksi perustettua rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälinettä koskevista täydentävistä säännöistä (EUVL L 90, 18.3.2022, s. 116).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1148, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen perustamisesta osaksi yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahastoa (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 48).

sopimus 14. helmikuuta 2023.

Komissio toimitti 10. heinäkuuta 2023 neuvostolle ehdotuksen neuvoston päätökseksi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen osana yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahastoa liittyviä täydentäviä sääntöjä koskevan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta.

Neuvosto hyväksyi 28. syyskuuta 2023 päätöksen rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen osana yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahastoa liittyviä täydentäviä sääntöjä kaudella 2021–2027 koskevan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta. Sopimus allekirjoitettiin Brysselissä 28. marraskuuta 2023.

Neuvosto pyysi 7. joulukuuta 2023 Euroopan parlamentilta hyväksyntää esitykselle neuvoston päätökseksi edellä mainitun sopimuksen tekemisestä.

b. Esittelijän kanta

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline osana yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahastoa on erityinen Schengenin säännöstöön liittyvä väline, jonka tarkoituksena on varmistaa vahva ja tehokas Euroopan yhdenmetyt rajaturvallisuus ulkorajoilla samalla, kun suojataan henkilöiden vapaa liikkuvuus, noudattaen kaikilta osin perusoikeuksia koskevia jäsenvaltioiden ja Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden sitoumuksia, ja tukea yhteisen viisumipolitiikan yhdenmukaista täytäntöönpanoa ja uudistamista ja varmistaa siten osaltaan turvallisuuden korkea taso jäsenvaltioissa ja Schengenin säännöstöön osallistuvissa maissa.

Esittelijä on samaa mieltä siitä, että BMVI tarjoaa mahdollisuuden toteuttaa toimia yhteistyöhön perustuvan, suoran ja välillisen hallinnoinnin välityksellä, ja sopimuksella olisi voitava mahdollistaa se, että täytäntöönpano voidaan toteuttaa Sveitsissä millä tahansa näistä menetelmistä EU:n varainhoitoa ja sen valvontaa koskevien periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti.

Lisäksi esittelijä katsoo, että ottaen huomioon Schengenin säännöstön erityisluonne ja sen yhdenmukaisen soveltamisen merkitys Schengen-alueen eheydelle kaikkia ohjelmien hallinnointiin sovellettavia sääntöjä olisi sovellettava Sveitsissä samalla tavalla kuin jäsenvaltioissa.

Esittelijä katsoo, että virallisten, oikeudellisesti sitovien sopimusten tekeminen Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden kanssa tehtävän yhteistyön puitteissa muuntyyppisten järjestelyjen sijasta on ratkaisevan tärkeää avoimuuden, julkisen valvonnan ja demokraattisen valvonnan varmistamiseksi. Tämä on erityisen tärkeää EU:n talousarvion käytön kannalta.

Muita erityismääräyksiä on edelleen noudatettava. Sveitsin on Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon osallistumista koskevien sopimusten nojalla hyväksyttävä kaikilta osin unionin toimenpiteet, mukaan lukien BMVI-asetus, joilla kehitetään Schengenin säännöstöä tai jotka perustuvat siihen, ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että SEUT-sopimuksessa ja siitä johdetussa unionin oikeudessa vahvistettuja varainhoitoa ja sen

valvontaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

Sopimuksilla otetaan käyttöön myös erityisiä mekanismeja, joilla Sveitsin kanssa tehtyä sopimusta voidaan mukauttaa nopeasti, jos täytäntöönpanoa koskevaan keskeiseen unionin lainsäädäntöön, kuten varainhoitoasetukseen ja yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen, tehdään muutoksia. Lisäksi sopimuksella varmistetaan, että BMVI:n väliarvioinnissa otetaan huomioon Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden viivästynyt osallistuminen.

Talousarvion ja varainhoidon valvonnan osalta jäsenvaltioihin sovelletaan myös horisontaalisia velvoitteita (esimerkiksi tilintarkastustuomioistuimen, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF), EPPOn ja komission toimivalta) joko suoraan perussopimusten tai unionin johdetun oikeuden perusteella, edellä mainittu yhteisiä säännöksiä koskeva asetus mukaan lukien. Nämä velvoitteet koskevat jäsenvaltioita ipso facto, eikä niistä sen vuoksi säädetä BMVI-asetuksessa. Näin ollen nämä velvoitteet on ulotettava Sveitsiin tämän ehdotuksen kohteena olevan sopimuksen kautta.

Sopimus sisältää myös Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmää (ETIAS) koskevan määräyksen.

Kaiken kaikkiaan esittelijä pitää asianmukaisena Sveitsin osallistumiseen rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen (BMVI) osana yhdenmätyn rajaturvallisuuden rahastoa liittyviä täydentäviä sääntöjä kaudella 2021–2027 koskevan sopimuksen tekemistä asetuksen (EU) 2021/1148 (BMVI-asetus) 7 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella esittelijä suosittelee, että parlamentti antaa hyväksyntänsä esitykselle neuvoston päätökseksi ja kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.